

Complexnummer: 517417

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Gemaalcomplex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

517418, 517419

Woonplaats

Harmelen

Gemeente

Woerden

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Gerverscop 5, 3481 LT te Harmelen

Complexomschrijving

Inleiding complex

In 1907 in de Polder Klein Houtdijk aan de Gerverscop gebouwd complex, bestaande uit een voormalig DIESELGEMAAL (tegenwoordig elektrisch aangedreven) met bijbehorende MACHINISTENWONING. Het gemaal is blijkens een gevelsteen gesticht door het bestuur van het Waterschap Gerverscop. De architect was E.G. Wentink. Het gemaal diende voor de regeling van de waterhuishouding in de polder Gerverscop. Bij de bouw werd een centrifugaalpomp geplaatst, die werd vervaardigd door de firma Pannevis en zoon (later NV machinefabriek Hoogenlande) in Utrecht. In 1920 werd door dezelfde firma een vacuümpomp geleverd. De machines zijn deels gemoderniseerd, maar nog steeds in functie. De waterin- en uitlaten zijn bij recente renovatie uitgevoerd in beton. De machinistenwoning is aan de achterzijde uitgebreid. Deze aanbouw is van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Het aan de Gerverscop, in de polder Klein Houtdijk gelegen complex bestaat uit de volgende onderdelen:

1. voormalig dieselgemaal
2. machinistenwoning

Beide hebben een functionele relatie tot elkaar vanwege de deels voormalige bedrijfsfunctie en hebben dezelfde stijlkenmerken. Evenwijdig aan de Gerverscop bevindt zich de woning. Het gemaal is daarachter gelegen.

Waardering complex

Het complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als onderdeel van de waterstaatkundige geschiedenis van het gebied, als relatief zeldzaam voorbeeld van een dieselmemaal uit het begin van de twintigste eeuw. Tevens van cultuurhistorische waarde vanwege de gaafheid van de nog aanwezige machinerieën alsmede van situationele waarde vanwege de onderlinge relatie van de gebouwen en de beeldbepalende ligging aan de Gerverscop in de polder Klein Houtdijk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517418

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 januari 2005
Kadaster deel/nr	82842/51

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Harmelen	Woerden	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Gerverscop	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Harmelen	L			1189

*Omschrijving***

Omschrijving

Het met de nokrichting evenwijdig aan de Gerverscop gelegen voormalige DIESELGEMAAL is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een zadeldak met gesmoorde kruispannen, voorzien van een decoratief patroon in rode pannen. De gevels zijn boven een trasraam met rollaag versierd met eenvoudige banden in gele verblendsteen en ruitmotieven in de topgevels. De houten goten rusten op gemetselde klossen waartussen een band van rode en gele baksteen. De stalen vensters hebben een roedenverdeling en getoogde bovenzijde. Deuren en vensters hebben getoogde ontlastingsbogen. De voorgevel (zuid) is een topgevel die links een dubbele openslaande deur met getoogd bovenlicht bevat. Rechts bevindt zich een groot venster. Ertussen is een gedenksteen gezet. De top bevat een venster.

In de oostgevel of rechter zijgevel is links een deur met bovenlicht gezet en rechts een stalen venster. Eronder is een gemetselde rondboog waaronder de buis van de centrifugaalpomp uitkomt.

De achtergevel (noord) bevat twee vensters op de begane grond en een kleiner venster in de top. Ter hoogte van het trasraam steekt een buis van de vacuümpomp door het muurwerk.

De westgevel of linker zijgevel bevat links een hoog geplaatst venster en rechts een niet oorspronkelijke deur.

Het interieur bevat de belangrijke delen van de oorspronkelijke machinerieën, te weten een dieselcentrifugaalpomp en een vacuümpomp. De vacuümpomp is toegevoegd in 1920. Beide installaties zijn vervaardigd door de firma Pannevis en zonen uit Utrecht, later de NV Machinefabriek Hoogenlande.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De machines zijn geëlektrificeerd en voorzien van een nieuw besturingssysteem.

Waardering

Het gemaal is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde als relatief gaaf voorbeeld van een eenvoudig gemaal naar ontwerp van E.G. Wentink met bijbehorende machinerieën van de firma Pannevis. Tevens van waterstaatkundig belang vanwege de machinerieën, alsmede van situationele waarde in relatie tot de machinistenwoning.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Gemaal (M)

Functie

Gemaal(M3)

Monumentnummer*: 517419

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 januari 2005
Kadaster deel/nr 82842/46

Woonplaats* Harmelen
Gemeente* Woerden
Provincie* Utrecht

Locatiennaam
Gerverscop
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Harmelen
Sectie* L
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1190

Omschrijving**

Omschrijving

De met de nokrichting evenwijdig aan de Gerverscop gelegen MACHINISTENWONING uit 1907, ontworpen door E.G. Wentink, is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een met rode en gesmoorde kruispannen gedekt zadeldak met wolfeinden. Het dak wordt aan de voorzijde doorbroken door een schoorsteen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen met strekken boven de vensters en een rollaag boven het trasraam. Gele verblendsteen is decoratief toegepast in sierbanden, blok- en kruispatronen. Boven de vensters zijn rondom muurankers aangebracht. De goot rust op bakstenen klossen. De schuiframen zijn geflankeerd door paneelluiken. De naar de weg gekeerde oostgevel is een langsgevel die symmetrisch van indeling is en twee schuiframen bevat. Tegen de westgevel is een éénlaags aanbouw gezet die van ondergeschikt belang is.

De noord- en zuidgevel zijn identieke kopgevels met vergelijkbare indeling, bestaande uit een schuifraam op de begane grond alsmede een enkel venster in de top.

Het interieur is van ondergeschikt belang.

Waardering

De machinistenwoning is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een machinistenwoning alsmede van situationele waarde vanwege de ligging aan de weg naast het gemaal, dat in eenzelfde stijl is opgetrokken met dezelfde detaillering.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Dienstwoning(K)

Machinistenwoning